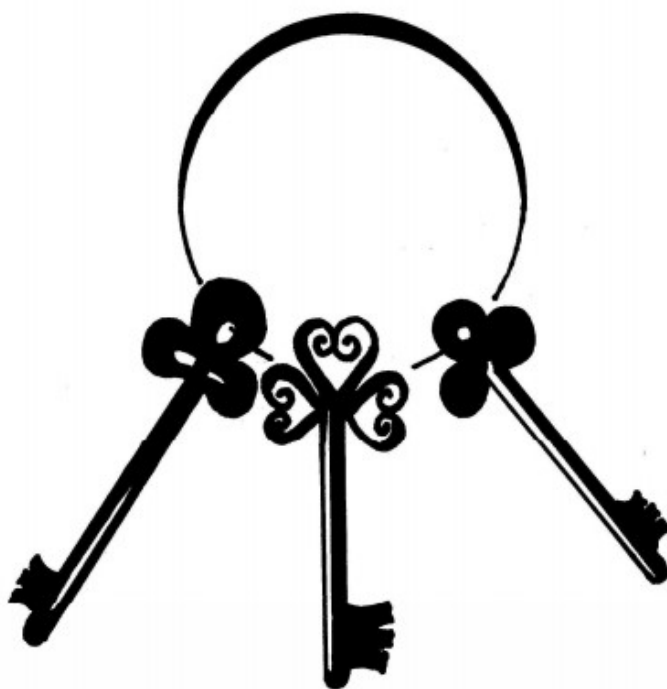

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM „Klíč“ PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠD

Vzdělání je klíčem k úspěchu

Základní škola speciální a Praktická škola, Litoměřice,
příspěvková organizace

ŠVP ŠD

Základní škola speciální a Praktická škola, Litoměřice,
příspěvková organizace

Zpracovaný podle Rámcového
vzdělávacího programu pro základní
vzdělávání

a

Školního vzdělávacího programu ZV
„Klíč“

Základní škola speciální a Praktická škola, Litoměřice,
příspěvková organizace

Obsah

Pro zájmové vzdělávání E ŠD	1
1 Identifikační údaje	5
2 Poslání a cíle školní družiny	6
2.1 Podporovat pozitivní vztah ke škole a k učení	6
2.2 Motivovat děti k tvořivosti a rozvíjet praktické dovednosti	7
2.3 Rozvíjet pozitivní sociální vztahy a respektující chování	8
2.4 Podporovat vhodné chování ve společnosti a respekt k dospělým	9
2.5 Vést k odpovědnému vztahu ke zdraví, přírodě a okolnímu prostředí	9
3 Přijímání uchazečů do školní družiny a režim školní družiny	10
4 Formy činnosti	11
4.1 Pravidelné činnosti	11
4.2 Spontánní činnosti	12
4.3 Příležitostné činnosti	12
4.4 Individuální činnosti	13
4.5 Osvětová činnost	13
5 Personální, prostorové a materiální podmínky pro činnost školní družiny	14
5.1 Personální podmínky	14
5.2 Materiální podmínky	14
5.3 Prostorové podmínky na detašovaných pracovištích	15
6 Bezpečnost a hygiena	16
6.1 Bezpečnost a hygiena ve školní družině	16
6.2 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, požární ochrana a krizové situace	17
7 Vzdělávací obsah a tematické okruhy	18

1 Identifikační údaje

Základní škola speciální a Praktická škola Litoměřice, příspěvková organizace

Adresa ředitelství školy nebo školského zařízení:	Šaldova 657/6, Předměstí 412 01 Litoměřice
IČO	62770233
Jméno a příjmení ředitele:	Mgr. Jan Preiss
Telefon na ředitele:	+420 416 753 073
Email na ředitele:	info@zssaldova.cz
Vedoucí vychovatelka:	Lenka Hajná
Koordinátor ŠVP:	Mgr. Andrea Bližíková
Email koordinátora ŠVP	blizikova@zssaldova.cz

Názvy a kontakty pracovišť:

Dalimilova 993/2, Litoměřice	tel. 416 531 760
Šaldova 657/6, Litoměřice	tel. 416 735 073
1. máje 59, Ústěk	tel. 776 440 950
Mírová 225/2, Lovosice	tel. 777 060 829

Projednáno v pedagogické radě školy: 25. 8. 2026

S účinností od: 1. 9. 2026

Podpis ředitele:

razítko školy:

2 Poslání a cíle školní družiny

Škola je komplexem zařízení pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Ředitelství školy se nachází v historické části města Litoměřice, v Šaldově ulici. Celý komplex zahrnuje detašovaná pracoviště v Úštěku (1. máje 59), Lovosicích (Mírová 225/2) a Litoměřicích Dalimilova 2 a Šaldova 6.

ŠVP školní družiny je vytvářen v souladu s § 5 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), s vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a v návaznosti na ŠVP ZŠ a školní řád ZŠ speciální, ZŠ praktické a Praktické školy Litoměřice a další dokumenty týkající se základního a zájmového vzdělávání.

Činnost ŠD je určena přednostně žákům prvního stupně školy, kteří byli prostřednictvím zákonných zástupců přihlášení k pravidelné docházce do ŠD a byli přijati. K pravidelné denní docházce mohou být přijati i žáci druhého stupně a to do naplnění kapacity oddělení družiny.

Posláním školní družiny je všestranný rozvoj osobnosti účastníka se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen účastník) s ohledem na jeho individuální schopnosti a možnosti. Školní družina vytváří bezpečné, přátelské a motivující prostředí, které napomáhá rozvoji všech klíčových kompetencí, podporuje samostatnost, tvořivost, spolupráci a radost z učení i ze života.

Základním prostředkem práce ve školní družině je hra, která přináší kladné emoce a navozuje nové zážitky. Hra vede k řešení úkolů individuálně nebo v týmu, vede účastníky k dodržování stanovených pravidel, učí přijímat výhru i prohru. Napomáhá rozvoji různých složek osobnosti – samostatnosti, zodpovědnosti, tvořivosti, rozhodnosti, schopnosti týmové spolupráce, taktickému myšlení a strategickému plánování. Umožňuje lepší poznání sebe samého, buduje psychickou odolnost, sebevědomí a sebedůvěru, navozuje kladné emoce.

Cíle školní družiny:

2.1 Podporovat pozitivní vztah ke škole a k učení

Školní družina vytváří pro účastníky bezpečné, vstřícné a podnětné prostředí, ve kterém vnímají školu jako přirozené místo pro společná setkávání a osobní rozvoj. Pomáháme jim porozumět rytmu dne – učíme je rozlišovat čas pro cílenou činnost, odpočinek a relaxaci. Naším cílem je, aby účastníci prožívali radost z objevování nového, ze společného tvoření a ze zvládnutí každodenních situací.

Činnosti a zaměření:

- **Rozvoj vnitřní motivace:** Podporujeme osobní zájem účastníků o poznávání světa a získávání nových praktických dovedností.
- **Individuální podpora:** Respektujeme jedinečné tempo, možnosti a specifické potřeby každého účastníka.
- **Komunikační dovednosti:** Vzbuzujeme zájem o knihy, vyprávění a sdílení prožitků, čímž rozšiřujeme slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti.

- **Všestranný rozvoj smyslů a návyků:** Stimulujeme smyslové vnímání, poznávací schopnosti a vedeme účastníky k zodpovědnému přístupu k činnostem (sebeorganizaci).
- **Zajištění bezpečí:** Společně si osvojujeme pravidla bezpečného chování při všech aktivitách uvnitř školy i venku.
- **Zdravý životní styl:** Rozvíjíme hrubou motoriku, koordinaci pohybu a nabízíme pestré formy aktivního odpočinku a relaxace.
- **Budování sebehodnoty:** Respektujeme osobnost každého účastníka, posilujeme jeho zdravé sebevědomí a pocit bezpečí v kolektivu.

Rozvíjené klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** Účastník s podporou pedagoga opakuje a uplatňuje získané poznatky v každodenním životě; prožívá radost z úspěchu.
- **Komunikační kompetence:** Účastník se vyjadřuje podle svých individuálních možností, naslouchá druhým a zapojuje se do rozhovoru.
- **Osobnostní a sociální kompetence:** Účastník se učí rozpoznávat své emoce, spolupracuje s ostatními v týmu a přijímá společně dohodnutá pravidla soužití.
- **Kompetence k občanství a udržitelnosti:** Účastník se chová ohleduplně k ostatním, vnímá důsledky svého jednání a projevuje úctu k lidem i přírodě.
- **Kompetence pracovní a podnikavosti:** Účastník si osvojuje základní pracovní a sebeobslužné návyky; učí se samostatnosti při dokončování činností.
- **Kompetence kulturní:** Účastník vnímá estetické podněty kolem sebe a zapojuje se do tvořivých, hudebních či dramatických aktivit.
- **Kompetence digitální:** Účastník pod vedením pedagoga bezpečně a smysluplně využívá jednoduché digitální nástroje pro učení, hru i relaxaci.

2.2 Motivovat děti k tvořivosti a rozvíjet praktické dovednosti

Školní družina aktivně probouzí v účastnících zvědavost, představivost a přirozenou tvořivost. Vedeme je k tomu, aby měli radost z vlastnoručně vykonané práce. Pomáháme jim objevovat smysl a hodnotu různých činností a učíme je vážit si výsledků práce své i ostatních.

Činnosti a zaměření:

- **Polytechnická a estetická tvorba:** Vyrábíme drobné předměty, dárky a obrázky s využitím různých materiálů a technik.
- **Podpora zvědavosti:** Stimulujeme samostatné myšlení, fantazii a experimentování při tvořivých činnostech.
- **Pozitivní sebehodnocení:** Vedeme účastníky k tomu, aby uměli ocenit vlastní úsilí a prožívali zdravou hrdost na výsledek své práce.
- **Rozvoj motoriky a vytrvalosti:** Cíleně procvičujeme jemnou motoriku, koordinaci ruky a oka, trpělivost, pečlivost a smysl pro detail.

- **Prožitkové učení:** Maximálně využíváme názorné pomůcky, reálné situace a učení se prožitkem, které je pro účastníky přirozené.

Rozvíjené klíčové kompetence:

- **Kompetence pracovní a podnikavosti:** Účastník bezpečně manipuluje s materiály a nástroji, učí se organizovat si své pracovní místo a dokončovat započatou práci.
- **Kompetence k učení:** Účastník získává nové praktické dovednosti na základě vlastní zkušenosti, nápodoby a pokusu.
- **Kompetence k řešení problémů:** Účastník se učí překonávat drobné překážky při tvorbě, hledá s dopomocí způsoby, jak opravit chybu nebo dokončit úkol.
- **Komunikační kompetence:** Účastník dokáže verbálně nebo alternativně vyjádřit své nápady, popsat, co dělá, a sdílet radost z tvorby s ostatními.
- **Kulturní kompetence:** Účastník rozvíjí své estetické cítění, uplatňuje vlastní fantazii a vyjadřuje své pocity prostřednictvím tvořivé činnosti.
- **Kompetence digitální:** Účastník využívá vizuální předlohy, video návody nebo obrázky na digitálních zařízeních jako inspiraci pro své tvoření.

2.3 Rozvíjet pozitivní sociální vztahy a respektující chování

Školní družina aktivně podporuje vytváření zdravých vztahů mezi všemi účastníky. Učíme je vzájemné spolupráci, ohleduplnosti, empatii a přirozenému respektu k odlišnostem a individuálním potřebám druhých.

Činnosti a zaměření:

- **Společné sdílení a kooperace:** Pořádáme společné hry a aktivity zaměřené na vzájemnou pomoc, týmovou spolupráci a efektivní komunikaci.
- **Sociální dovednosti v praxi:** Vedeme účastníky ke zdvořilému oslovení, učíme je pozdravit a přirozenou formou požádat o pomoc či radu.
- **Konstruktivní zvládání situací:** Podporujeme vzájemnou toleranci a učíme účastníky řešit případné nedorozumění a konflikty klidnou cestou a domluvou.
- **Rozvoj přátelství:** Vytváříme bezpečné prostředí pro upevňování kamarádských pout a schopnosti vnímat pocity ostatních.

Rozvíjené klíčové kompetence:

- **Osobnostní a sociální kompetence:** Účastník rozvíjí schopnost soucítit s druhými, ochotně spolupracuje v týmu a chová se ohleduplně ke svému okolí.
- **Komunikační kompetence:** Účastník vyjadřuje své potřeby a pocity podle svých možností, umí požádat o pomoc a naslouchá vyjádření ostatních.
- **Kompetence k řešení problémů:** Účastník se s dopomocí pedagoga učí zvládat jednoduché konfliktní situace a hledat smírná řešení.

- **Kompetence k občanství a udržitelnosti:** Účastník respektuje práva ostatních a vědomě dodržuje společně dohodnutá pravidla soužití v kolektivu.
- **Kompetence digitální:** Účastník využívá interaktivní hry a sdílené digitální aktivity k rozvoji týmové spolupráce a komunikace.

2.4 Podporovat vhodné chování ve společnosti a respekt k dospělým

Školní družina vede účastníky k uctivému, srozumitelnému a bezpečnému chování vůči dospělým osobám, k postupnému osvojování společenských norem a k bezpečnému pohybu na veřejnosti.

Činnosti a zaměření:

- **Základy společenské etikety:** Názorně trénujeme situace každodenního života – správný pozdrav, vhodné oslovení dospělého člověka a zdvořilou žádost o asistenci.
- **Otevřený dialog:** Pořádáme tematické rozhovory a modelové situace zaměřené na partnerské chování k dospělým i vrstevníkům.
- **Prevence rizikového chování:** Formou her, scének a diskusí citlivě předcházíme projevům neohleduplnosti (šikana) a učíme účastníky chránit se před rizikovými vlivy.
- **Multikulturní vnímání:** Posilujeme toleranci k lidem z různých kultur, uznáváme rozmanitost a učíme se respektovat odlišné životní hodnoty.

Rozvíjené klíčové kompetence:

- **Kompetence k občanství a udržitelnosti:** Účastník si uvědomuje základní pravidla společenského chování a jedná v souladu s nimi.
- **Osobnostní a sociální kompetence:** Účastník rozvíjí schopnost sebeovládání, přizpůsobuje své chování dané situaci a bere ohled na dospělé i vrstevníky.
- **Kompetence komunikační:** Účastník volí vhodné formy vyjadřování a projevuje zdvořilost při komunikaci s okolím.
- **Kompetence kulturní:** Účastník poznává pestrost světa, respektuje kulturní odlišnosti a učí se vnímat lidi kolem sebe bez předsudků.

2.5 Vést k odpovědnému vztahu ke zdraví, přírodě a okolnímu prostředí

Školní družina pomáhá účastníkům pochopit hodnotu vlastního zdraví, význam čistého životního prostředí a důležitost osobní zodpovědnosti za své chování vůči přírodě a svému okolí.

Činnosti a zaměření:

- **Péče o zdraví a pohodu:** Formou rozhovorů a praktických ukázek si povídáme o zdraví, správné výživě a důležitosti každodenní osobní hygieny.
- **Praktická sebeobsluha:** Cíleně trénujeme samostatnost při oblékání, udržování pořádku ve svých věcech a osvojujeme si kultivované stolování.
- **Environmentální vědomí:** Aktivně se zapojujeme do ekologických projektů školy (např. Den Země) a učíme se šetrnému přístupu k živé i neživé přírodě.
- **Objevování přírody:** Pořádáme pravidelné vycházky, pozorujeme změny v přírodě a vnímáme její krásu v různých ročních obdobích.
- **Pobyt v přírodním prostředí:** Podporujeme účast na školách v přírodě a ozdravných pobytech, kde rozvíjíme adaptabilitu na nové prostředí.
- **Zásady fair play:** Při sportovních a pohybových hrách důsledně vedeme účastníky k čestnému jednání, toleranci a radosti ze společného pohybu.
- **Smysluplné volnočasové aktivity:** Motivujeme k aktivnímu trávení volného času prostřednictvím pohybu, sportu a tvořivého odpočinku.

Rozvíjené klíčové kompetence:

- **Kompetence k občanství a udržitelnosti:** Účastník se chová šetrně k přírodě, neplýtvá zdroji a udržuje pořádek ve svém okolí.
- **Kompetence pracovní a podnikavosti:** Účastník s pomocí pečuje o společný prostor, zvládá základní sebeobslužné úkony a aktivně se zapojuje do úklidu pracovního místa.
- **Kompetence k učení:** Účastník si osvojuje základní návyky zdravého životního stylu a uplatňuje je v běžném režimu dne.
- **Kompetence k řešení problémů:** Účastník ví, jak chránit své bezpečí, a s dopomocí dokáže vyhodnotit situace, které by mohly ohrozit jeho zdraví.
- **Kompetence kulturní:** Účastník projevuje úctu k životu ve všech jeho formách a vnímá estetickou hodnotu přírody.
- **Kompetence digitální:** Účastník sleduje naučné filmy, prezentace nebo využívá jednoduché aplikace zaměřené na poznávání přírody a ekologii.
-

3 Přijímání uchazečů do školní družiny a režim školní družiny

Uchazeči jsou přijímáni k pravidelné docházce do ŠD na základě přihlášení zápisovým lístkem, podaným a podepsaným zákonným zástupcem. Všechny náležitosti týkající se přijetí k pravidelné docházce do ŠD a k provozu ŠD jsou součástí vnitřního řádu ŠD a jsou uvedeny i na www.zssaldova.cz. Kapacita ŠD je 100 účastníků.

O ukončení docházky účastníka z důvodu opakovaného závažného porušování Vnitřního řádu školní družiny, rozhoduje ředitel školy ve správním řízení. Rozhodnutí ukončení docházky

obdrží zákonný zástupce písemnou formou do vlastních rukou, a to včetně poučení o možnosti a postupu podání odvolání proti tomuto rozhodnutí.

ŠD je v provozu v ranních hodinách před vyučováním a v odpoledních hodinách po skončení vyučování. Každé oddělení školní družiny na jednotlivých pracovištích má provozní dobu zaznamenanou ve vnitřním řádu ŠD.

Činnost školní družiny v době prázdnin upravuje Usnesení Rady Ústeckého kraje č. 020/40R/2026 ze dne 11. 5. 2026:

Činnost školní družiny ve speciálních školách zřizovaných Ústeckým krajem v době školních prázdnin v souladu s §8 odst. 2 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění se přerušuje za splnění minimálně jedné z těchto podmínek:

- 1.) pokud o zájmové vzdělávání v době školních prázdnin neprojeví zájem minimálně 6 dětí z aktuálně přijatých,
- 2.) pokud to neumožní personálně provozní podmínky,
- 3.) pokud je chod družiny provozně nerentabilní,
- 4.) pokud budou probíhat stavební, technické nebo hygienické úpravy.

Rodiče jsou o podmínkách přijetí uchazeče do prázdninového provozu školní družiny v době vedlejších prázdnin informováni vychovatelkou v jednotlivých odděleních školních družin.

4 Formy činnosti

Činnost školní družiny je koncipována tak, aby podporovala celkovou pohodu každého účastníka, jeho vnitřní motivaci, schopnost navazovat zdravé vztahy, regulovat vlastní emoce a prožívat radost z objevování i spolupráce. Jednotlivé formy činnosti se navzájem doplňují a vytvářejí prostředí, v němž se mohou účastníci bezpečně rozvíjet v souladu se svými individuálními potřebami a vlastním tempem.

Co pro nás znamená wellbeing:

Pojem wellbeing vnímáme jako celkový stav tělesné, duševní a sociální pohody účastníků. V podmínkách naší školní družiny to znamená vytvářet prostředí bez stresu a tlaku na výkon, kde se každý cítí bezpečně, přijímaný a prožívá pocity úspěchu. Wellbeing pro nás není samostatná činnost, ale přístup, který prostupuje všemi aktivitami – od vyváženého střídání pohybu a odpočinku až po rozvoj zdravých kamarádkých vztahů a schopnosti rozumět vlastním emocím.

4.1 Pravidelné činnosti

Pravidelné činnosti tvoří základ vzdělávací nabídky školní družiny a probíhají podle ročního i měsíčního plánu. Jejich cílem je systematicky rozvíjet osobnost účastníků

a podporovat jejich wellbeing prostřednictvím vyvážené kombinace pohybu, tvořivosti, odpočinku, sociálního učení a poznávání.

Součástí pravidelných činností jsou zejména:

- **Sportovní, rekreační a relaxační aktivity:** Pohybové hry, cvičení, pobyt na hřišti, turistické vycházky či taneční aktivity podporují zdravý životní styl, uvolnění napětí i radost z pohybu. Relaxační a dechová cvičení pomáhají zklidnění a regulaci emocí.
- **Pracovně-technické činnosti:** Keramika, práce s přírodninami, stavebnice, tvořivá dílna a další aktivity rozvíjejí jemnou i hrubou motoriku, vytrvalost, soustředění a pocit vlastní kompetence.
- **Esteticko-výchovné činnosti:** Výtvarné, hudební, literární a dramatické aktivity podporují tvořivost, sebevyjádření a budování pozitivního sebepojetí. Tvoření zaměřené na prožitek posiluje emoční prožívání a vztahové dovednosti.
- **Dopravní výchova:** Upevňování základních pravidel pro bezpečný pohyb účastníků přispívá k jejich jistotě a odpovědnosti v každodenním životě.
- **Poznávání přírody:** Hry a pozorování v přírodě, naučné stezky či práce s přírodninami učí účastníky vnímat svět kolem sebe, rozvíjejí jejich pozornost, klid a vztah k udržitelnosti.
- **Příprava na vyučování:** Didaktické hry, tematické vycházky a upevňování poznatků probíhá v atmosféře podpory a porozumění, která snižuje stres a posiluje vnitřní jistotu účastníků.
- **Komunitní a vztahové aktivity:** Ranní či sdílecí kruh, společné rozhovory, komunikace na různá témata a aktivity podporující spolupráci rozvíjejí vztahy mezi účastníky a podporují pocit sounáležitosti.
- **Odpočinkové a klidové činnosti:** Volná hra, poslech hudby či pohádek, ležení na relaxačním vaku nebo práce s relaxačními pomůckami a tzv. wellbeing boxy pomáhají účastníkům regenerovat síly a učit se vědomému odpočinku.

4.2 Spontánní činnosti

Spontánní činnosti probíhají při ranních a koncových pobytech ve družině, při volné hře či během pobytu venku. Účastníci zde mají možnost volby, samostatného rozhodování, svobodného projevu a přirozené socializace.

Patří sem například:

- spontánní pohybové hry na školním pozemku a hřišti,
- tvořivé nápady vycházející z přirozené iniciativy účastníků,
- volné rozhovory a budování vrstevnických vztahů,
- hry podle momentální nálady a individuálních potřeb.

Spontánní činnost významně přispívá k wellbeingu – podporuje relaxaci, autonomii, sebedůvěru a sociální propojení.

4.3 Příležitostné činnosti

Příležitostné aktivity rozšiřují vzdělávací nabídku družiny a propojují ji s komunitou školy, města či rodin. Účastníkům umožňují prožívat radostné zážitky, učit se spolupráci, objevovat nové prostředí a posilovat svou sebedůvěru.

Zahrnují například:

- exkurze, výlety, návštěvy muzeí, výstav a kulturních akcí,
- čtení knih v podání rodičů či přizvaných hostů,
- divadelní představení či společná tvořivá setkání,
- školní setkání a prezentace prací účastníků,
- sportovní dny a přátelská zápolení,
- výrobu drobných dárků pro různé příležitosti.

Tyto aktivity prohlubují kulturní, občanské i sociální kompetence a přispívají k pocitu úspěchu a sounáležitosti.

4.4 Individuální činnosti

Individuální aktivity jsou citlivě přizpůsobeny jedinečným potřebám, zájmům a tempu každého účastníka. Podporují osobní růst, sebevědomí, samostatnost a schopnost regulovat vlastní chování i prožívání.

Patří sem například:

- listování knihami a četba,
- logické, kooperativní či deskové hry v menší skupince nebo samostatně,
- kreativní činnosti dle vlastního výběru,
- individuální příprava na výuku a rozvoj dovedností,
- smysluplná práce s moderními vzdělávacími nástroji.

Individuální činnosti posilují respektující přístup, pocit bezpečí a vědomí, že každý účastník je plně přijímán takový, jaký je.

4.5 Osvětová činnost

Osvětová činnost se zaměřuje na podporu bezpečného a zdravého životního stylu, prevenci rizikového chování a rozvoj společenské odpovědnosti. Témata jsou přizpůsobena možnostem a věku účastníků a probíhají hravou, názornou a srozumitelnou formou.

Zahrnuje například:

- prevenci neohleduplného chování a sociálně patologických jevů,
- environmentální výchovu a budování vztahu k přírodě,
- podporu zdraví a celkové duševní pohody,
- nácvik bezpečného chování doma, ve škole, venku i v online prostředí.

Tyto aktivity posilují u účastníků kompetence občanské, komunikační, sociální i osobnostní a podporují jejich celkový wellbeing. Všechny formy činností školní družiny se vzájemně doplňují a vytvářejí prostředí, v němž účastníci se SVP mohou bezpečně růst, učit se, relaxovat, rozvíjet vztahy i objevovat své silné stránky. Důraz na wellbeing prostupuje všemi aktivitami.

V rámci činností ŠD se systematicky rozvíjejí zejména tyto klíčové kompetence:

- **Osobnostní a sociální kompetence** – podpora seberegulace, vztahových dovedností, sebevědomí, spolupráce a empatie.
- **Kompetence k učení** – rozvoj zvědavosti, vytrvalosti, porozumění souvislostem a využívání různých způsobů objevování světa.
- **Kompetence k občanství a udržitelnosti** – odpovědné chování, bezpečné jednání, respektující vztah k přírodě a základní orientace v pravidlech společného soužití.
- **Kompetence komunikační** – rozvoj srozumitelného slovního či alternativního projevu, porozumění, sdílení a kultivované komunikace s okolím.
- **Kompetence pracovní a k podnikavosti** – dovednosti spojené s tvořivostí, plánováním, dokončováním činností a zodpovědným přístupem k úkolům i sebeobsluze.
- **Kompetence k řešení problémů** – hledání různých cest k cíli, schopnost vyhodnocovat běžné situace s pomocí a učit se z vlastních zkušeností.
- **Kompetence digitální** – bezpečné a smysluplné využívání dostupných technologií k učení, tvoření, inspiraci i relaxaci.

Díky pestré nabídce aktivit, respektujícímu přístupu a důrazu na duševní pohodu se školní družina stává místem, kde se účastníci mohou cítit dobře, bezpečně a zároveň mohou přirozeně rozvíjet všechny stránky své osobnosti.

5 Personální, prostorové a materiální podmínky pro činnost školní družiny

5.1 Personální podmínky

Činnost školní družiny zajišťují vychovatelky a asistentky školní družiny, které splňují požadavky na odbornou kvalifikaci v souladu s platnou legislativou. Své odborné předpoklady si průběžně prohlubují účastí v akreditovaných vzdělávacích kurzech a samostudiem.

Vychovatelky a asistentky školní družiny se účastní dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Vychovatelky a asistentky pedagoga školní družiny úzce spolupracují s třídními učiteli účastníků, zákonnými zástupci účastníků a se školním poradenským pracovištěm.

Přehled vychovatelek jednotlivých oddělení školní družiny a kontakty na ně jsou zveřejněny na webových stránkách školy: www.zssaldova.cz.

5.2 Materiální podmínky

Materiální vybavení školních družin je na velice dobré úrovni a je průběžně doplňováno tak, aby odpovídalo moderním trendům zájmového vzdělávání. Zahrnuje zejména názorné didaktické hry, stimulační hračky, sportovní a pohybové náčiní, pestré tvořivé i výtvarné potřeby, audio pomůcky, literaturu pro společné předčítání a různorodé relaxační doplňky.

Školní družina má plný přístup ke specializovaným prostorům školy, mezi které patří keramická dílna, cvičné kuchyně, interaktivní tabule a dataprojektory, jež jsou aktivně využívány pro obohacení programu účastníků.

5.3 Prostorové podmínky na detašovaných pracovištích

Prostorové zázemí školní družiny je specifické pro každé z našich detašovaných pracovišť. Na všech místech jsou však vnitřní i venkovní prostory plně přizpůsobeny bezpečnosti, možnostem a individuálním potřebám účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pracoviště Litoměřice – Šaldova 6

Školní družina sídlí v hlavní budově, kterou tvoří dva propojené objekty. Účastníci zde mají k dispozici podnětné učebny družiny, keramickou dílnu, cvičnou kuchyni a počítačovou učebnu pro zájmové aktivity. Od roku 2013 je k dispozici moderní tělocvična a od roku 2016 zrekonstruovaná tvořivá kovodílna.

Pro venkovní a pohybové aktivity využívají účastníci školní pozemky, multifunkční hřiště a sportoviště města.

Stravování a pitný režim: Škola nedisponuje vlastní jídelnou. Stravování účastníků je zajištěno v partnerské školní jídelně v blízké lokalitě, kam odcházejí v doprovodu a pod dohledem pedagogických pracovníků. Pitný režim během pobytu ve družině je zajištěn, pedagogové dohlížejí na jeho pravidelnost.

Pracoviště Litoměřice – Dalimilova 2

Školní družina našla své zázemí v inspirativních prostorách secesní vily, která je obklopena rozsáhlou parkovou zahradou. Ta poskytuje ideální a bezpečný prostor pro volný pohyb, hry a pobyt na čerstvém vzduchu. Uvnitř budovy mohou účastníci využívat malou tělocvičnu, kuchyňku, keramickou dílnu a zejména specializovanou multisenzorickou relaxační místnost Snoezelen, která slouží k efektivnímu zklidnění, smyslové stimulaci a odpočinku.

Hygienické zázemí je plně bezbariérové a upravené pro potřeby účastníků. Všem je umožněn klidný a bezpečný odpočinek přímo v prostorách družiny.

Stravování a pitný režim: Škola nedisponuje vlastní jídelnou. Stravování účastníků je zajištěno v partnerské školní jídelně v blízké lokalitě, kam odcházejí v doprovodu a pod dohledem pedagogických pracovníků. Pitný režim během pobytu v družině je zajištěn, pedagogové dohlížejí na jeho pravidelnost.

Pracoviště Lovosice – Mírová 225/2

Školní družina je integrovanou součástí školy situované v klidné městské zástavbě. Objekt nabízí bezbariérový přístup. Družina využívá moderní třídy s interaktivními tabulemi, tělocvičnu, keramickou dílnu a cvičnou kuchyni. K dispozici je také multisenzorická místnost Snoezelen, která významně přispívá k duševní pohodě a relaxaci účastníků. Pro sportovní a outdoorové aktivity slouží venkovní hřiště v zahradě školy i městská sportovní zařízení.

Hygienické zázemí zahrnuje bezbariérové WC. Účastníkům je kdykoliv během odpoledne umožněn individuální odpočinek a regenerace sil.

Stravování a pitný režim: Škola nedisponuje vlastní jídelnou. Stravování účastníků je zajištěno v partnerské školní jídelně v blízké lokalitě, kam odcházejí v doprovodu a pod dohledem pedagogických pracovníků. Pitný režim během pobytu v družině je zajištěn, pedagogové dohlížejí na jeho pravidelnost

Pracoviště Úštěk – 1. máje 59

Školní družina funguje v historické budově školy s útulnými menšími třídami. Účastníci mají k dispozici malou tělocvičnu, hudebnu s klavírem a cvičnou kuchyňku. Velkou výhodou je uzavřený dvorek s venkovním sezením a drobnými herními prvky. Tento prostor slouží pro hru, odpočinek a v teplých dnech i pro tvořivé činnosti venku. Pro širší sportovní a přírodovědné aktivity je využíváno městské hřiště a malebné okolí jezera Chmelař.

Hygienické vybavení plně odpovídá kapacitě družiny, v prostorách je zajištěno stabilní místo pro relaxaci a odpočinek účastníků.

Stravování a pitný režim: Škola nedisponuje vlastní jídelnou. Stravování účastníků je zajištěno v partnerské školní jídelně v blízké lokalitě, kam odcházejí v doprovodu a pod dohledem pedagogických pracovníků. Pitný režim během pobytu v družině je zajištěn, pedagogové dohlížejí na jeho pravidelnost.

6 Bezpečnost a hygiena

6.1 Bezpečnost a hygiena ve školní družině

Bezpečnost a hygiena ve školní družině (dále jen ŠD) se řídí Školním řádem, Vnitřním řádem ŠD, řady jednotlivých odborných učeben a ostatních školních prostor využívaných při činnosti ŠD (např. tělocvična, školní hřiště, knihovna, počítačová učebna, dílna, keramická dílna, Snoezelen) a dále bezpečnostními pravidly vztahujícími se ke konkrétně realizovaným činnostem.

Vychovatelky a asistentky školní družiny plně odpovídají za bezpečnost svěřených účastníků po celou dobu jejich pobytu ve ŠD. Při jejich nástupu do družiny i před zahájením nových činností jsou účastníci přiměřenou, srozumitelnou a často názornou formou

seznamování s pravidly bezpečnosti a hygieny, a to s ohledem na jejich věk, rozumové schopnosti a individuální potřeby. Přítomnost účastníků je pravidelně zaznamenávána do pedagogické dokumentace (třídní kniha a docházkový systém ŠD).

Školní družina je vybavena dostatečným a bezbariérovým hygienickým zázemím (umyvadla, toalety). Účastníci jsou systematicky a podporující formou vedeni k upevňování základních hygienických návyků – zejména k mytí rukou před jídlem, po použití toalety, po návratu z pobytu venku a po ukončení pracovních či výtvarných činností. Pitný režim je v průběhu celého odpoledne plně zajištěn a pedagogové dohlížejí na jeho pravidelnost.

Při pobytu ve vnitřních prostorách vedeme účastníky k bezpečnému chování, ohleduplnosti k ostatním, správnému a šetrnému používání nábytku, herních pomůcek, didaktických materiálů a technického vybavení. Do odborných učeben a speciálních prostor (např. Snoezelen) vstupují účastníci výhradně za doprovodu a pod stálým dohledem vychovatelky nebo asistentky a respektují specifická pravidla daného prostředí.

Při pobytu venku, zejména na školním hřišti, zahradě nebo při vycházkách, dbají pedagogičtí pracovníci na zvýšený dohled, dodržování stanovených a vizuálně jasných hranic pohybu a bezpečné využívání herních a sportovních prvků. Aktivita jsou vždy citlivě voleny s ohledem na aktuální zdravotní stav, možnosti a kondici účastníků. Vychovatelé přihlížejí také k povětrnostním podmínkám a dohlížejí na vhodné oblečení a obuv.

Součástí každodenní práce pedagogického týmu ŠD je aktivní prevence úrazů. V případě drobného poranění poskytne vychovatelka nebo asistentka účastníkovi základní první pomoc a zajistí jeho ošetření. O každém úrazu je neprodleně proveden zápis podle platných právních předpisů. O situaci jsou ihned informováni zákonní zástupci a vedení školy. V závažnějších případech pedagogové okamžitě zajišťují odbornou lékařskou pomoc.

Vychovatelky a asistentky pedagoga školní družiny úzce spolupracují s třídními učiteli účastníků, zákonnými zástupci účastníků a se školním poradenským pracovištěm. Společně konzultují zdravotní omezení, specifické potřeby a projevy chování účastníků, které by mohly při zapojení do nevhodných činností vést k ohrožení bezpečnosti, zranění nebo prohloubení obtíží. Na základě těchto informací jsou veškeré aktivity ve ŠD individuálně přizpůsobovány možnostem každého jedince.

Cílem všech opatření v oblasti bezpečnosti a hygieny je vytvoření klidného, předvídatelného a podnětného prostředí, které podporuje zdravý vývoj, samostatnost a pozitivní sociální návyky všech účastníků v naší školní družině.

6.2 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, požární ochrana a krizové situace

Inkluzivní prostředí školní družiny důsledně dodržuje veškeré platné právní předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a vnitřní směrnice školy. Vychovatelé aktivně vytvářejí bezpečné prostředí, předcházejí rizikovým situacím a průběžně kontrolují stav

prostor, vybavení a pomůcek. Zjištěné závady, poškození nebo potenciálně nebezpečné situace jsou neprodleně hlášeny vedení školy k rychlé nápravě.

Účastníci jsou opakovaně, názorně a přiměřeně svým schopnostem seznamováni se zásadami bezpečného chování. Důraz je kladen na pravidla pohybu v prostorách školy, zákaz samostatné manipulace s elektrickými spotřebiči, ostrými předměty a nebezpečnými látkami bez přímého dohledu a vedení vychovatele. Při pracovních, výtvarných a technických činnostech se používají výhradně bezpečné a věkově vhodné nástroje a je garantován zvýšený pedagogický dohled.

V oblasti požární ochrany (PO) jsou účastníci seznamováni se základními pravidly chování při požáru a mimořádných událostech, a to jednoduchou, srozumitelnou a prožitkovou formou (např. nácvikem). Vychovatelé důsledně dbají na dodržování zákazu manipulace s otevřeným ohněm, elektrickými rozvody a požárně nebezpečnými předměty. Únikové cesty a východy jsou neustále udržovány volné a průchodné. V případě vyhlášení poplachu postupují vychovatelé podle platného evakuačního plánu školy a zajišťují bezpečný, organizovaný a klidný odchod všech účastníků, s maximálním ohledem na jejich individuální schopnosti, mobilitu a specifické potřeby.

Školní družina má jasně stanoveny postupy pro řešení krizových situací (KS), mezi které patří zejména úraz, náhlé zdravotní potíže (např. epileptický záchvat), náročné chování ohrožující bezpečnost, momentální neklid nebo dezorientace účastníka, mimořádné události v okolí školy a evakuace objektu.

Pedagogičtí pracovníci jsou detailně seznámeni s krizovým plánem školy a v případě potřeby postupují podle přesných metodických pokynů. Při řešení krizových situací je absolutní prioritou zajištění bezpečí všech účastníků, zachování klidné atmosféry, eliminace paniky a minimalizace stresu, což je klíčové zejména u účastníků s mentálním postižením či poruchami autistického spektra.

Zákonní zástupci jsou o jakýchkoliv mimořádných událostech, úrazech či náhlých zdravotních komplikacích svých dětí informováni neprodleně. Škola v případě potřeby úzce a koordinovaně spolupracuje s odbornými složkami Integrovaného záchranného systému (IZS) a dalšími dotčenými institucemi.

7 Vzdělávací obsah a tematické okruhy

Činnosti ŠD jsou realizovány podle vzdělávacího obsahu rozpracovaného do ročních a měsíčních plánů činnosti jednotlivých oddělení ŠD. Jde především o pravidelné činnosti, které zohledňují věk účastníků, jejich individuální specifické potřeby, unavitelnost, aktuální zdravotní stav a režimové i vývojové potřeby. Obsah respektuje přirozené střídání ročních období, je vázán na významné dny, tradice a na oblasti vzdělávání účastníků v jednotlivých vyučovacích předmětech školy.

Podzim (září–listopad)

- **Adaptace, budování kolektivu a pravidla soužití:** Seznamování s prostředím školy, družiny a s vrstevníky. Rozvoj bezpečné komunikace, vytváření a upevňování srozumitelných pravidel skupiny s ohledem na individuální možnosti účastníků. Podpora pocitu bezpečí a sounáležitosti.
 - *Rozvíjené kompetence:* osobnostní a sociální, komunikační, k učení.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Prvouka, Osobnostní a sociální výchova.
- **Smyslové vnímání podzimní přírody a environmentální výchova:** Pozorování změn v přírodě při vycházkách, sběr a určování přírodnin, vnímání barev a tvarů. Propojování prožitků s přírodou a rozvoj objevování.
 - *Rozvíjené kompetence:* k učení, občanské a k udržitelnosti, k řešení problémů.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Prvouka, Přírodověda.
- **Rozvoj jemné motoriky a estetického vnímání:** Využívání různých výtvarných a tvořivých technik (práce s barvami, modelování, tvoření z přírodních nebo netradičních materiálů). Prostor pro relaxaci, sebevyjádření a prožitek z tvořivé činnosti.
 - *Rozvíjené kompetence:* kulturní, pracovní a k podnikavosti, k učení.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Výtvarná výchova, Pracovní činnosti.
- **Pohybové aktivity a motorická koordinace:** Hry venku i v interiéru zaměřené na rozvoj hrubé motoriky, obratnosti a orientace v prostoru. Podpora tělesné pohody a pozitivní sociální interakce.
 - *Rozvíjené kompetence:* osobnostní a sociální, k učení, k řešení problémů.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Tělesná výchova.
- **Tradice, kultura a společenské povědomí:** Seznamování s podzimními svátky, tradicemi a významnými dny formou přiměřených kreativních, tematických nebo dramatických aktivit. Podpora sounáležitosti s komunitou.
 - *Rozvíjené kompetence:* občanské a k udržitelnosti, komunikační, kulturní.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Prvouka, Výtvarná výchova, Dramatická výchova.

Zima (prosinec–únor)

- **Zimní tradice, zvyky a slavnosti:** Seznamování s adventními a masopustními zvyky prostřednictvím výtvarných, hudebních a dramatických prvků. Rozvoj trpělivosti, prožitku z očekávání a estetického cítění.
 - *Rozvíjené kompetence:* kulturní, pracovní a k podnikavosti, komunikační.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Hudební výchova.
- **Rozvoj rytmických a muzikoterapeutických dovedností:** Společný zpěv, poslech hudby a využívání jednoduchých rytmických nástrojů. Podpora pozitivních emocí, odbourávání napětí a posilování sounáležitosti.
 - *Rozvíjené kompetence:* komunikační, osobnostní a sociální, kulturní.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Hudební výchova.
- **Sebeobsluha, hygiena a péče o zdraví:** Praktické upevňování hygienických návyků v zimním období, prevence nemocí, správné oblékání. Podpora zdravého životního stylu a péče o vlastní pohodu (wellbeing).

- *Rozvíjené kompetence:* občanské a k udržitelnosti, k učení, osobnostní a sociální.
- *Mezipředmětové vztahy:* Prvouka, Tělesná výchova.
- **Zimní pohybové a relaxační činnosti:** Aktivita na sněhu nebo pohybové hry v tělocvičně modifikované podle fyzických možností účastníků. Střídání aktivity s relaxačními technikami pro účinnou regeneraci sil.
- *Rozvíjené kompetence:* osobnostní a sociální, k učení, k řešení problémů.
- *Mezipředmětové vztahy:* Tělesná výchova.

Jaro (březen–květen)

- **Jarní probouzení přírody a ekologie:** Pozorování změn v přírodě (květiny, ptactvo), péče o environmentální okolí (vztah k planetě, třídění odpadu, případně péče o zeleň). Rozvoj odpovědnosti a vnímání okolního světa.
- *Rozvíjené kompetence:* občanské a k udržitelnosti, pracovní a k podnikavosti, k učení.
- *Mezipředmětové vztahy:* Prvouka, Přírodověda, Pracovní činnosti.
- **Jarní a velikonoční tradice:** Práce s tradičními motivy jara a Velikonoc, rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky prostřednictvím tvořivých činností přizpůsobených možnostem účastníků.
- *Rozvíjené kompetence:* kulturní, pracovní a k podnikavosti, k učení.
- *Mezipředmětové vztahy:* Výtvarná výchova, Pracovní činnosti.
- **Rodina, vztahy a vyjadřování emocí:** Téma zaměřená na rodinu (Svátek matek/otců), vyjadřování citů, vděčnosti a rozvoj sociálních vztahů. Výroba drobných pozorností a rozvoj empatie.
- *Rozvíjené kompetence:* komunikační, osobnostní a sociální, kulturní.
- *Mezipředmětové vztahy:* Výtvarná výchova, Hudební výchova, Dramatická výchova.
- **Sociální učení a tvořivá dramatika:** Jednoduché simulační hry, modelové situace (roleplay) a dramatické prvky zaměřené na rozvoj sebevyjádření, komunikace a spolupráce v týmu.
- *Rozvíjené kompetence:* komunikační, osobnostní a sociální, k řešení problémů.
- *Mezipředmětové vztahy:* Dramatická výchova.

Léto (červen)

- **Pohybové slavnosti a rekreační činnosti:** Organizace pohybových aktivit venku, zjednodušených sportovních her a soutěží, které podporují týmového ducha, radost z pohybu a respekt k vlastním silám.
- *Rozvíjené kompetence:* osobnostní a sociální, k učení, k řešení problémů.
- *Mezipředmětové vztahy:* Tělesná výchova.
- **Poznávání širšího okolí a komunitní život:** Výlety, vycházky a poznávací aktivity mimo areál školy (parky, výstavy, veřejné instituce). Rozvoj orientace v novém prostředí a zájmu o okolní svět.
- *Rozvíjené kompetence:* k učení, občanské a k udržitelnosti, k řešení problémů.
- *Mezipředmětové vztahy:* Prvouka, Přírodověda.

- **Prezentace výsledků, sdílení a ohlédnutí za školním rokem:** Společné ohlédnutí za celoroční činností, prezentace prací účastníků, rozvoj zdravého sebevědomí, seberealizace a prožitku úspěchu.
 - *Rozvíjené kompetence:* komunikační, osobnostní a sociální, kulturní.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Výtvarná výchova, Hudební výchova, Dramatická výchova.
- **Volnočasové a relaxační aktivity:** Společenské, stolní a didaktické hry, odpočinkové činnosti na koberci. Podpora regenerace, svobodné volby činnosti a neformální komunikace mezi účastníky.
 - *Rozvíjené kompetence:* osobnostní a sociální, komunikační, k řešení problémů.
 - *Mezipředmětové vztahy:* Prvouka, Tělesná výchova.

Mgr. Jan Preiss
ředitel školy